

de blauwe klauwier

JAARGANG 15 NR 1/2

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN", en verschijnt 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van f26,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Jack Bos, Fred Geven, Pierre v.d. Wielen en Jan Wouters.

Het redactie-adres is: De Braken 11, 5541 AC Reusel.

VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot de secretaris: P. Busink, Urkhovenseweg 274, 5641 KN Eindhoven, tel. 040-814970. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt f45,-- per jaar; studenten betalen f35,-- en gezinsleden f22,50. De contributie kan gestort worden op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep".

Leden kunnen zich voor f10,-- per jaar abonneren op "De Roodborsttapuit", het tijdschrift van het Samenwerkingsverband van Oost-Brabantse Vogelwerkgroepen (SOV). Dit bedrag moet ook op bovenstaand gironummer worden voldaan, onder vermelding van het gewenste.

HET POSTADRES van vogelwerkgroep "De Kempen" is dat van de secretaris: P. Busink, Urkhovenseweg 274, 5641 KN Eindhoven, tel. 040-814970.

HET DIA-ARCHIEF wordt beheerd door: Wim de Kroon, Kuikseindseweg 6, 5091 TD Middelbeers, tel. 04244-2329.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

DE HUISZWALUW (*Delichon urbica*) IN DE KEMPEN, 1988.

W. VEENHUIZEN

Al voor het vijfde jaar tellen we ' de nonnetjes ' binnen ons werkgebied. Hierover een beknopt overzicht van de telresultaten. Het is verheugend te constateren dat er dit jaar weer meer vogelaars zijn die zich het lot van de zwaluwen aantrekken. En in een periode van "doodtij" in de vogelwereld toch de tijd kunnen vinden om huiszwaluwnesten te tellen. Daarom veel dank aan de tellers en telsters en..... op naar het volgende seizoen, Rob Aarts, Peer Busink, Marco Bakermans, Pierre Boudewijns, Martin v.d. Broek, Wil Beeren, Piet v.d. Eijnde, Agnes en Fred Geven, Piet van Happen, Ton v.d. Vleuten, Pierre Maréchal, en Sjaak Sweegers, Guus Nas, Jan Wouters.

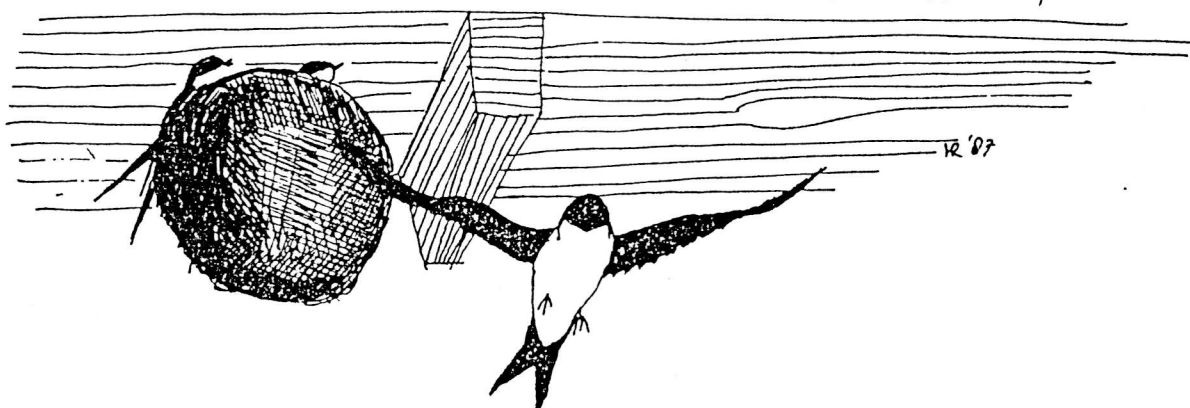
Nieuwe telgegevens kwamen binnen van de dorpen Budel, Budel Schoot, Budel Dorplein, Soerendonck, en Maarheeze.

Via Marco kwamen nog telgegevens binnen van 1987 betreffende de bebouwde kom van Hapert.

Kolonies aan boerderijen/huizen in het buitengebied.

	1984	1985	1986	1987	1988	
Eindhoven boerderij 'De Keizer'	15	--	--	--	4	
Nuenen boerderij Collse Hoefstr.	--	7	9	--	2	Willem Veenhuizen
Broekhovenseweg (nabij Gr.vlasroot)	--	11	8	--	--	
Fabrieken KZ 14, Budel Dorplein	--	--	--	--	19	Wil Beeren
Achelse kluis	58	39	+53	+63	+75	

RESULTATEN

Stad/dorp	1984	1985	1986	1987	1988	Teller(s) (ster) (s)
Aalst	0	--	--	--	--	
Acht	--	±6	8	11	11	Pierre Marechal
Bergeyk	--	8	6	--	6	Willem Veenhuizen
Bladel	--	39	--	--	--	
Breugel	24	20	9	9	12	Guus Nas
Budel	--	--	--	--	31	Wil Beeren
Budel Schoot	--	--	--	--	10	Wil Beeren
Budel Dorplein	--	--	--	--	30	Wil Beeren
Casteren	27	--	--	--	±6*	Ton v.d. Vleuten
Eindhoven*	97	82	53	42	29	Guus Nas, Pierre Maréchal, Willem Veenh
Geldrop	77	32	36	40	44	Piet van Happen
Hapert	33	13	14	13	21	Marco Bakermans
Heeze	±1	8	15	18	21	Piet van Happen
Hoogeloon	37	33	--	--	--	
Leende	34	23	--	5	4	Piet van Happen
Luycksgestel	37	21	19	--	24	Willem Veenhuizen
Maarheeze	--	--	--	--	2	Wil Beeren
Middelbeers	17	8	13	--	--	
Nuenen	73	43	38	21	19	Willem Veenhuizen
Oostelbeers	18	30	30	--	--	
Reusel	68	46	--	--	44	Jan Wouters
Riethoven	--	8	2	--	3	Willem Veenhuizen
Schadewijk	--	--	0	--	--	
Steensel	21	26	26	27	32	Pierre Boudewijns,
Soerendonk	--	--	--	--	34 w.B.	Martin v.d. Broek
Veldhoven (ged.)	40	21	29	--	21	Agnes en Fred Geven
Veldhoven (ged look)	--	--	--	--	1	Rob Aarts
Waalre	40	--	29	--	--	
Weebosch	23	19	14	--	3	Willem Veenhuizen
Westerhoven	12	10	18	--	22	Willem Veenhuizen
Winterle	--	--	--	--	0	Sjaak Sweegers
	679	496	359	173	430	

Opmerkingen/bijzonderheden per stad/dorp.

Acht: Populatie blijft stabiel, er wordt veel gebouwd in de omgeving.

Bergeyk: Populatie stabiel gebleven.

Breugel: Stabiel, lichte toename, opvallend meer nieuwe nesten gebouwd.

Budel/Budel Schoot/Budel dorplein: Eerste telling, nog weinig van te zeggen doch meer HSZW aanwezig dan gedacht.

Casteren: niet volledig geteld.

Geldrop: Populatie blijft stabiel, lichte toename. De beide kerken, één in zes gehuchten (22 nesten) en St. Josephkerk (5 nesten) blijven in belangrijke kolonies. Vooral kerk zes gehuchten, toename van 11 nesten vergeleken met 1987 (11 nesten) !

Hapert: Toename, na een laagte periode in '85, '86 en '87 nu een stijging van 8 nesten.

Heeze: Populatie blijft stabiel, lichte toename.

Leende: Populatie blijft stabiel, na de enorme daling in '86.

Luyksgestel: Toename, na de daling van '85 à '86 nu een lichte toename.
Geen nesten meer aangetroffen in de lantaarnpalen, vanwege het vervangen van de oude huiszwaluwvriendelijke lichtbronnen (zie ook Weebosch).

Maarheeze: Eerste telling, zeer weinig huiszwaluwen.

Nuene: Populatie stabiel, enkele (3 nesten) waren wel volledig gebouwd, waarschijnlijke broedsels (22 nesten?).
Opvallend was wel dat er weinig nieuwe of nieuwe delen van de nesten te zien waren, gebrek aan nestmateriaal?

Reusel: Populatie blijft na een daling in '85 stabiel, opvallend is het hoge aantal nieuw gebouwde nesten.

Riethoven: Totaal 3 nesten, ze kunnen zich noch handhaven.

Soerendonk: Eerste telling, toch meer zwaluwen aanwezig dan gedacht.

Steensel: Lichte toename;

Veldhoven(dorp): Populatie blijft redelijk stabiel.

Veldhoven (look): nieuw nest bij de boerenbond.

Weebosch: Spectaculaire afname, deze grote daling is te danken aan het plaatsen van nieuwe lantaarnpalen.
In Weebosch nestelden namelijk in 1986 nog 11 paartjes in de kappen van deze lantaarnpalen.

Westerhoven: Lichte toename van de populatie, hier een opvallend hoog aantal nieuwe gebouwde nesten.

Resumerend:

Verheugend is het dat er veel meer bebouwde kommen zijn bekeken op het voorkomen van de Huiszwaluw dan in het voorafgaande jaar.
Enkele 'eerste' tellingen zijn er bijgekomen n.l. omgeving Budel en Maarheeze.

Ik hoop dat we volgend jaar eens wat steden en dorpen kunnen bekijken in het noordwesten van ons werkgebied.

Concluderend kunnen we zeggen dat de afname trend van de jaren '85 en gedeeltelijk '86 voor een groot aantal Huiszwaluw populaties in de dorpen en de steden in de Kempen tot een meer stabiele situatie is gekomen.
Voor enkele steden zelfs een lichte toename: Breugel, Geldrop, Hapert, Heeze, Lucksgestel, Steensel en Westerhoven.

Zou de toename van 5 nesten in Lucksgestel en 4 nesten in Westerhoven te maken hebben met de afname van de lantaarnpaalnesten in Weebosch?
Het is namelijk bekend dat Huiszwaluwen als ze ergens verdreven worden, met hun soortgenoten in de direkte omgeving meegaan en zich daar gaan vestigen.

Opvallend is ook dat er in Weebosch toch voldoende geschikte nestplaatsen (daklijsten) aanwezig zijn, doch daar geen nieuwe nesten zijn aangetroffen.

De toename in Hapert is ook opvallend.

De afname in Eindhoven is wel fors vergeleken met de rest van de Kempen (13 nesten)

Het is te hopen dat de herstellertrend zich doorzet, en dit kunnen aantonen door blijvend de nesten te tellen en bijzonderheden te noteren.

BIJZONDERE WAARNEMINGEN IN DE KEMPEN

1988

HENK HENDRIKS

Dit overzicht omvat soorten die in opvallende aantallen werden gezien, soorten die in ons werkgebied vrij zelden worden waargenomen, soorten die ook landelijk gezien zeldzaam zijn alsmede enkele broedvogelsoorten. Van enkele soorten (b.v. Aalscholver) zijn zoveel waarnemingen binnengekomen, dat ik me dan alleen tot de grotere aantallen heb beperkt.

Geoorde Fuut. : Broedgevallen:- 19 - 21 paar Goorven.

- 4-5 paar Talingven.
- Flaes 8 broedparen.
- 3-4 paar Withollandven, Landschot.
- 4 paar Vaarvennen, Malpie.
- 2 paar Groot Malpieven, Malpie.
- 1-2 paar Hasselsvennen, Leenderbos.
- 1-2 paar Ringselvennen.

- Op 17 april 11 exx. Rinselvennen.
- Op 22 en 27 maart 1 ex, en op 16 april 2 exx. Beuven.
- op 18 april 1 ex. Keyenhurk.
- Op 20 juni 1 ex. op ven Meelakkers.

Kuifduiker. - Van 12 juni - 28 juni 1 ex, zomerkleed Goorven.

- Op 12 sept. 1 juv. ex, Geeneindse heide.

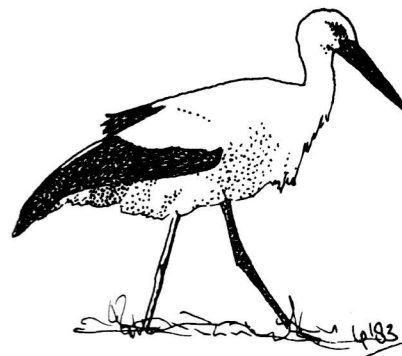
Aalscholver. - Op 20 maart 13 exx. Strabrecht. Op 27 maart 14 exx. Strabrecht en op de Loozerhei.

- Op 28 maart 28 exx. over Geldrop.
- Op 18 april 17 exx. Loozerhei.
- Gedurende de maanden april en mei werden groepjes van 2-13 exx. waargenomen op de Strabrechtse Heide.
- Op 19 aug. 5 exx. de Hoort, B. Dorplein.
- De maand oktober was zeer goed voor deze soort, vooral omgeving Geldrop en met name de Strabrecht.
- Op 22 okt. 34 exx. Strabrecht en op 23 okt. hier 17 exx.
- Op 17 okt. 14 exx. Strabrecht en op 29 okt. zelfs 400 exx.
- Op 29 okt. ook 2 groepen van 110 en 65 exx. over Hulsterbroek.

Purperreiger. - Op 22 april 1 ex. Budel Dorplein.

Grote Zilverreiger. - Van 18 - 31 dec. 1 ex. Beuven, Strabrecht.

- Roerdomp. - 6 broedpaar omgeving Budel Dorplein, De Hoort.
- 1 broedpaar de Flaes.
- 1 paar Landschot.
- 1 paar Vessemsse vennen.
- 1-2 paar Strabrecht.
- 1 paar Soerendonks Goor.

- Ooievaar. - Op 7 mei 1 ex. Groote Heide.
- Op 12 en 14 mei 1 ex. Strabrecht.

- Zwarte Ooievaar. - Op 15 mei 1 ex. (adult) laag overvliegend Strabrecht.
- Op 17 aug. 4 exx. laag overvliegend in oostelijke richting, Cartierheide.

- Wilde Zwaan. - Op 2 jan. 2 exx. Beuven, Van 9 jan. - 29 maart 1 ex. Beuven.
- Gedurende de maand dec. 1-6 exx. Beuven. Op 23 dec. 6 exx.
- Op 18 dec. 5 exx. Soerendonks Goor.

- Kleine Zwaan. - De eerste keer dat deze soort in het jaaroverzicht voorkomt.
- Op 29 maart 5 exx. Wasven, Strabrecht.
- Op 29 okt. 4 exx. en op 30 okt. 1 ex. Beuven.

- Grauwe Gans. - Dit jaar 7 broedparen Ringselvennen, B.D.
- Op 19 nov. 62 exx. Leenderbos.

- Rietgans. - Op 19 febr. 550 exx. Beuven.
- Op 28 febr. ong. 400 exx. binnenvallend om 16.00 uur, Beuven.
- Op 11 dec. 325 exx. zuid, Strabrecht.
- Op 31 dec. 132 akkers bij het platvoetje, Strabrecht.

- Kleine Rietgans. - Op 19, 21 en 29 maart 2 exx. Beuven.
- Van 3 april tot 23 okt. 1 ex. Strabrecht ?.

- Kolgans. - Op 9 jan. 21 exx. oost, Strabrecht.
- Op 19 febr. 1 exx. tussen rietganzen, Beuven.
- Op 17 okt. 2 exx. zo, Strabrecht.
- Op 17 dec. 31 exx. zo en 70 exx. nw, Strabrecht.
- Op 31 dec. 2 exx. tussen rietganzen op een akker bij Platvoetje.

Brandgans. - Ook dit jaar weer een gemengd broedpaar met Grauwe gans, B. Dorplein.

Canadese Gans. - Op 27 maart 5 exx. Beuven.

- Op 2 april 1 ex. en op 23 april 2 exx. Beuven.

- Op 8 mei hier nog 1 ex.

Bergeend. - Van 15 mei tot 4 juni 1 paar aanwezig op Strabrecht.

- Gedurende de maand april ook aanwezig op de strabrechtse hei.

Op 2 april werden 3 exx. op het Beuven en 3 exx. op het Wasven gezien.

- Op 12, 13 en 19 nov. 1 ex. Platvoetje, Strabrecht.

- Op 27 maart 2 exx., op 20 juni 4 exx. en op 28 juli weer 2 exx. op de Ringselvennen Budel, Dorplein.

- Op 15 febr. en op 18 april 1 ex. Goorven.

- Op 18 april 1 paartje Withollandven, Landschot.

- Op 15 juni 1 ex. (alarterend man.) en op 28 juni 1 ex. Withollandven.

Casarca. - Op 20 juni 1 paartje Budel, Dorplein.

Nijlgans. - Op 29 maart 1 ex. Beuven.

- Op 19 sept. 5 exx. de Flaes en op 26 dec. hier 2 exx.

Krakeend. - Op 18 dec. 49 exx. Platvoetje, Strabrecht.

Smient. - Op 19 jan. 2 mann., op 27 maart 2 exx. en op 4 nov. 10 exx. Soerendonk.

- Op 16 april 1 paar Beuven. Op 11 sept. 1 man. Beuven.

- Op 30 april 1 vr. Wasven, Strabrecht.

- Van 20 tot 23 okt. 6 vr. Platvoetje, Strabrecht.

- Op 18 dec. 1 vr. Ringselvennen B. Dorplein.

- Van 18 tot 24 dec. vr. Kleine Dommel, Geldrop.

Zomertaling. - Op 14 april 1 paar Beuven, op 16 april 1 man. Soerendonks Goor.

- Op 8 mei 1 man. Wasven, op 10 mei 1 man. Beuven en op 22 mei 1 man.

op het platvoetje, alle Strabrecht, op 22 mei ook 1 man. Ringselven.

- Op 23 mei 3 man. en op 24 mei 2 man. Beuven.

- Op 30 mei 4 exx. Reuselse Moeren.

- Op 25 april 1 paar Loozerhei, B. Dorplein.

- Op 26 april 1 man. ven Meelakkers.

Pijlstaart. - Op 2 jan. 1 man. Platvoetje, Strabrecht. Op 27 maart 2 exx. Ringselven.

- Op 17 april 2 man. en 1 vr. Beuven.

- Op 30 april 2 man. Loozerhei en 2 man. Wasven, Strabrecht.

- Op 16 okt. 1 ex. Kromven, Landschot.
- Op 3 dec. 1 ex. Platvoetje en op 18 dec. 1 man. Witven en 1 man. en 2 vr. Platvoetje, Strabrecht.

Krooneend.- 1 broedpaar Rinselven, B. Dorplein. Op 21 mei 1 vr. met 2 kleine jongen waargenomen.

- Op 18 maart 1 man. visvijvers Valkenswaard.

Brilduiker.- Op 20 maart 3 exx. de Flaes en op 18 april 3 exx. Goorven.

- Op 16 maart 2 vr. Keijenhurk, Landschot.
- Op 29 maart 11 exx. Beuven.
- Op 18 dec. 18 exx. en op 31 dec. 20 exx. (5 man. + 15 vr.) Beuven.
- Op 26 dec. 4 exx. op de Flaes en 5 exx. op het Goorven.

IJseend.- Van 19 maart tot 14 april was er een vr. IJseend aanwezig op het Beuven. De vorige waarnemingen van ijseenden werden gedaan op de visvijvers van Valkenswaard.

Op 18 aug. 1 man. eclipskleed 1974.

Gedurende de maanden mei, juni en juli 1973 1 man.

Grote Zaagbek.- 27 maart 1 man. Soerendonks Goor.

- Op 10 dec. 1 vr. Platvoetje en op 31 dec. 1 vr. Beuven, Strabrecht.

Nonnetje.- Van 2 jan. tot 5 maart enkele vr. aanwezig op het Beuven.

Op 29 jan. hier 4 vr.

- Op 18 dec. 4 exx. Witven, Strabrecht.
- Op 31 dec. 4 vr. Beuven en 1 vr. Platvoetje, Strabrecht.

Visarend.- Op 13 en 14 april 1 ex. Reuselse Moeren.

- Op 30 april 1 ex. oost Soerendonk.
- Op 2 mei 1 ex. Kranermeer, op 8 mei 1 ex. Beuven, op 22 mei 1 ex. Grafven, alle Strabrecht.
- Op 3 aug. 1 ex. Budel Dorplein.
- Op 9 aug. 1 ex. Groot Meer, Vessem.
- Op 29 aug. 1 ex. zw. , Strabrecht.
- Op 10 en 11 sept. 1 ex. Beuven.

Rode Wouw.- Op 19 febr. 1 ex. o. Strabrecht.

- Op 20 maart en op 29 maart 1 ex. no. Strabrecht.
- Op 2 april 1 ex. oost Neterselse hei en 1 ex. Strabrecht.
- Op 12 april 2 exx. Strabrecht en op 25 april 1 ex. Beerse Dijk te Lage Mierde.

- Op 1 mei 1 ex. Budel Dorplein.
- Op 13 okt. 1 ex. overtrekkend Groote Aa, Heeze.
- Op 22 okt. 2 exx. zw. Strabrecht en op 23 okt. 1 ex. Sscheidingsven, STR.

Zwarte Wouw. - Op 30 april 1 ex. oost, Strabrecht.

- Op 8 mei 1 ex. no. Heeze.
- Op 14 okt. en op 22 okt. 1 ex. overtrekkend zw. Strabrecht.

Grauwe Kiekendief. - Op 14 en 16 mei 1 vr. Strabrecht.

- Op 13 mei 1 vr. Soerendonks Goor.

Wespendief. - Op 22 april 1 ex. visvijvers Valkenswaard.

- Op 1 mei 2 exx. de Pan, Hapert. Op 5 mei 1 ex. B. Dorplein.
- Op 7 mei 1 ex. no. Strabrecht. Op 15 en 21 mei 1 ex. oost Strabrecht.
- Op 22 mei 2 exx. noord en op 23 mei 1 ex. no. Strabrecht.
- Op 29 mei 1 ex. no. en op 11 juni 1 ex. noord Strabrecht.
- Op 4 juni 2 exx. Pastoorsweiher.
- Op 7 juli 1 ex. Grijze Steen.
- Op 28 juli een groep van 6 exx. zw. Budel Dorplein.
- Op 29 aug. 1 ex. B. Dorplein en op 30 aug. 3 exx. zw. Strabrecht.
- Op 3 sept. 1 ex. zuid Grote Bos, Geldrop.
- Op 4 sept. 13 exx. Budel Dorplein. Er werd zelfs een groep van maar liefst 12 exx. waargenomen die in westelijke richting vlogen.
- Op 10 sept. 1 ex. overtrekkend Eindhoven.
- Op 18 sept. 1 ex. zw. Strabrecht. Op 25 sept. 1 ex. Keersop, Dommelen.

Bruine Kiekendief. - 1 paar omgeving Flaes.

- 2 paar Ringselvennen.
- 1 paar de Hoort, B. Dorplein.

Slechtvalk. - Op 25 sept. 1 ex. man. Groote Heide.

- Op 29 okt. 1 ex. man. Strabrecht.

Boomvalk. - Op 7 mei werden 15 exx. geteld in de omgeving van het Beuven, Strabrecht.

Roodpootvalk. - Vanaf 13 mei werden er roodpootvalken op de Strabrechtse hei gezien.

- Op 23 mei werden er maar liefst 11 exx. geteld. Het betrof hier 2 ad. man., 2 juv. man., 3 adulte vr., en 4 juv. vr.
- Van 11 juni tot 18 aug. verbleef er nog een adult man. op Strabrecht.
- Op 30 april 1 ex. Ringselvennen.
- Op 21 en 22 mei 1 adult man. en 3 juv. exx. Ringselvennen.
- Opvallend dat van de andere heidegebieden geen waarnemingen kwamen.

- Op 19 en 20 sept. 1 vr. Budel Dorplein.

Smelleken.- In okt. werden op 8 data Smellekens gezien op Strabrecht.

Het betrof hier 4 keer 2 exx.

- Op 13 en 19 nov. 1 vr. Strabrecht.

- Op 22 maart en 19 sept. 1 ex. Budel Dorplein.

Van deze soort geen verdere waarnemingen ontvangen.

Kwartel.- Van 29 mei tot 20 juni 1 roepend ex. Strabrecht.

- Op 26 juni 1 ex. Hasselsvennen.

- Gedurende de maand juli 2 exx. Reuselse Moeren.

Kraanvogel.- Op 21 okt. 5 exx. en op 23 okt. 2 exx. zwest Strabrecht.

- Op 26 okt. 200 exx. over Geldrop en een groep van 70 exx. t.p. Strabrecht.

- Op 27 okt. 350 - 400 exx. pleisterend Strabrecht en 47 exx. fouragerend op akker aan de overkant van de Somerense weg.

- Op 28 okt. 125 exx. zuid Strabrecht en 45 exx. t.p. Strabrecht.

- Op 29 okt. 212 exx. zuid Strabrecht en 45 exx. t.p.

- Op 5 nov. 70 exx. zuid-west Strabrecht en 1 ex. t.p.

- Op 8 nov. en 9 nov. 15 exx. resp. 3 exx. t.p. Strabrecht.

- Op 12 nov. 18 exx. west over Strabrecht.

- Op 9 nov. 32 exx. en op 12 nov. 12 exx. Reuselse Moeren.

Klein/Kleinst Waterhoen.- Op 6 maart werd mogelijk 1 van beide soorten gehoord Groot Goor, Vessem.

Perseleinhoen.- Op 26 april 1 ex. Strabrecht, Op 15 april 1 ex. de Flaes.

- Op 25 april 1 ex. Soerendonks Goor.

- Op 26 mei 2 exx. omgeving Ringselvennen.

Scholekster.- Op 16 maart 45 exx. Keijenhurk, Landschot.

- Op 4 aug. 25 exx. Loozerhei, B. Dorplein.

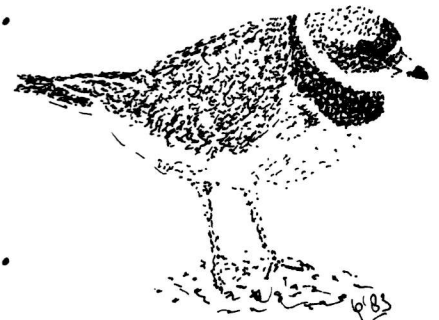
Bontbekplevier.- Op 30 april 1 ex. Loozerhei, B. Dorplein.

- Op 29 mei 4 exx. Wasven, Strabrecht.

- Op 20 juni 1 ex. en op 28 juli 3 exx. Loozerhei.

- Op 3 aug. 2 exx., op 8 en 21 aug. 1 ex. en op 220 aug. 3 exx. op de Loozerhei.

- Ook op 10 sept. waren er 3 exx. aanwezig op de Loozerhei.

Kleine Plevier.- 1-2 broedparen Wasven, Strabrecht. Op 11 juni 4 adulte exx.
- 3 broedparen Ekkersweijs.
- 2 broedparen visvijvers Bergeijk. Op 12 april 5 exx.
- 5 broedparen Loozerhei.

Goudplevier.- Op 6 maart 1 ex. Groot Goor, Vessem.
- Op 20 maart 12 exx. en op 27 maart 3 exx. noord, Strabrecht.
- Op 3 sept. 1 ex. zuidwest en op 23 sept. 1 ex. noordoost, Strabrecht.
- Op 17 okt. 3 exx., op 20 okt. 1 ex., op 21 okt. 3 exx. en op 23 okt. 1 ex.
op de Strabrechtse hei. Allen vlogen in zuidwestelijke richting.
- Op 24 okt. 2 exx. Grafven, Strabrecht.

Zilverplevier.- Op 22 mei 1 ex. Wasven, Strabrecht.
- Op 25 sept. 1 ex. Soerendonks Goor.
- Op 30 okt. 1 ex. overvliegend zuidwest, Strabrecht.

Kievit.- Op 18 dec. 2400 exx. Loozerhei.

Krombekstrandloper.- Op 4 sept. 6 exx. en op 10 sept. 4 exx. Loozerhei.
- Op 29 aug. werden hier al 2 exx. gezien.

Bonte Strandloper.- Op 21 maart 9 exx. Beuven.
- Op 15 juni 1 zingend ex. Withollandven, Landschot.
- Op 20 juni 1 ex. Loozerhei.
- Op 3, 4 aug. 2 exx. en op 19 aug. 1 ex. Loozerhei.
- Op 9 en 10 sept. 1 ex. Wasven, Strabrecht.
- Op 10 sept. een groep van maar liefst 16 exx. Loozerhei.

Temmincks Strandloper.- Op 3 aug. 2 exx. en op 19 aug. 1 ex. Loozerhei.

Kleine Strandloper.- Op 4 aug. 2 exx. en op 25 en 29 aug. 5 exx. Loozerhei.
- Op 4 sept. 5 exx. en op 10 sept. 7 exx. Loozerhei.

Kanoetstrandloper.- Op 4 aug. 1 ex. Withollandven, Landschot.

Grauwe Franjepoot.- Op 31 mei 1 adult vr. Wasven, Strabrecht.
- Op 8 sept. 1 juv. ex. Loozerhei.

Groenpootruiter.- Op 22 april 12 exx. visvijvers Valkenswaard.

Oeverloper.- Op 4 aug. 25 exx.Loozerhei.

Kemphaan.- Op 23 april 12 exx.en op 30 april 15 exx.Loozerhei.

- Op 1 mei 1 ex.en op 8 mei 2 vr. Wasven,Strabrecht.

Wulp.- Op 16 maart 175 exx.Keijenhurk,Landschot.

Grutto.- Op 18 maart 175 - 200 exx.Landschot.

- Op 20 juni ong. 500 exx.Withollandven,Landschot.

Rosse Grutto.- Op 12 sept. 6 exx.maar liefst op de Loozerhei.

Regenwulp.- Op 2 april en op 12 april 3 exx.Wasven,Strabrecht.

- Op 16 april 1 ex.Loozerhei. Op 15 april 20 exx.Landschot.

- Op 23 april 14 exx.Loozerhei en 124 exx.Grote Aardweg,Eersel.

- Op 25 april 18 exx.Beerse dijk,Lage Mierde.

- Op 7 juli een 10-tal exx.Grijze Steen.

- Op 8 aug.21 exx.Loozerhei en op 19 aug.hier 1 ex.

Bokje.- Op 25 april 4 exx.Loozerhei.

Watersnip.- Op 4 aug. ong.40 exx.Withollandven,Landschot.

- Op 8 aug. ong.30 exx.Budel Dorplein.

Dwergmeeuw. - Op 18 en 19 april 2 exx.Keijenhurk,Landschot.

- Op 18 april 6 exx.Goorven.

- Op 22 april 1 juv.ex.Keijenhurk en op 26 april 1 juv.ex.Kromven.

- Op 26 april ook 2 juv.Bergeijk.

- Op 1 mei 2 adulte exx.Strabrecht en op 5 mei 3 adult Soerendonk.

- Op 16 mei 1 adult en 2 juv.exx.Beuwen.

Zwartkopmeeuw.- Op 20 maart 2 adulte exx.op weiland bij Beleven.

- Op 17 april 1 ex.Beuwen. Op 1 juni 1 juv.ex.Beuwen.

- Op 1 mei 1 ex.Soerendonks Goor.

- 1 broedpaar Talingven,Mispeleindsche en Neterselse Heide.

- 2-4 broedparen in de kokmeeuwenkolonie te Budel Dorplein.

Op 17 maart en 16 april werden 6 adulte exx.waargenomen.

- Op 18 april en 28 juni 1 ex.Goorven en op 19 april 2 exx.

Keijenhurk.Waarschijnlijk de vogels die broedden op het Talingven.

Kleine Mantelmeeuw.- Van 17 maart - 28 aug.aanwezig op Beuwen.Op 5 aug.482 exx.

- Op 4 aug. ong.120 exx.Loozerhei.

Geelpootmeeuw.- Op 2,3,4 en 10 aug. 2 adulte exx.en op 8 aug. 3 adulte exx.
op de Loozerhei.

Visdief.- Dit jaar 4 broedparen Loozerhei.

- Op 23 mei 8 exx,zuidwest, Strabrecht.

Zwarte Stern.- Op 8 mei 32 exx,Beuven.

- Op Withollandven 8 broedpaar,Landschot.

- Op en bij Kromven 5 paar, " "

- Op Berkven 5 - 8 paar. " "

- Op het Grooe Malpieven 12 paar.

- Geen gegevens van de Strabrechtse heide.In 1987 nog 1 - 2 paar
op het Witven.

Witvleugelstern.- Op 8 mei 2 adulte exx.zomerkleed Beuven.

Kerkuil.- Voor deze soort was 1988 echt een topjaar.Er waren in de kempen maar
liefst 18 broedgevallen bekend geworden,(Blauwe Klauwier 14 nr.4)
Er zitten er 13 in de westelijke helft en 5 paar in het oostelijk
gedeelte van de Kempen.Ze brachten gemiddeld 4,0 jongen groot.

Velduil.- Op 25 april 1 ex,Loozerhei en op 30 okt. 1 ex,Strabrecht.

Ruigpootuil.- Op 21 mei en op 26 juni 1 roepend ex,Hasselsvennen,Leenderbos.

Dit is de vierde waarneming in de Kempen.

Voorjaar 1975 een fanatiek roepend ex,Hapert,en ook in 1976 werd
de soort hier nog gehoord,Op 3 april 1983 1 ex,Leenderbos.

Nachtzwaluw.- In totaal zijn er 83-90 territoria vastgesteld.Dat zijn er nog
heel wat minder dan de 170 in het begin van de jaren 80.

Voor een deel komt dat omdat de soort in enkele gebieden achter-
uit is gegaan en verder omdat nog niet alle voor nachtzwaluw
geschikte gebieden onderzocht zijn.(med.Tom Heijnen)

IJsvogel.- Deze soort wordt wel erg zeldzaam in de Kempen.

- Op 25 april 1 ex,Valkenswaardse visvijvers,Jammer is dat deze plek
door mensen van de vogelwerkgroep niet vaker bezocht wordt of kan
worden.

- Op 19 aug. 1 ex,visvijvers Bergeijk.

N.B. In 1989 is nog geen enkele waarneming van een ijsvogel gedaan.

- Hop. - Op 1 mei 1 ex. Strijperheg.
- Op 8 mei 1 ex. net over de grens bij Reusel.
- Op 21 mei 2 exx. Kranermeer, Strabrecht.

- Kleine Bonte Specht. - Op 18 maart 1 ex. Hulsterbroek, Geldrop.
- 1-2 broedparen Heezerbos.
- Op 18 en 22 aug. 1 ex. Strabrecht.
- 1 broedgeval, Collse Zegge.

- Draaihals. - Op 30 april 2 exx. Galgeberg, Strabrecht.
- Op 17 aug. 1 ex. Bergeijk.

- Oeverzwaluw. - Op 12 april 5-10 exx. visvijvers Bergeijk.
- 11 broedparen afgravingen Ekkersweijer.

- Waterpieper. - Op 30 jan. 5-10 exx. Soerendonks Goor.
- Op 17 maart en 21 maart hier resp. 4 en 5 exx. Op 4 april 4 exx.
- Op 25 sept. 1 ex. Soerendonk. Op 18 dec. 2 exx. en op 4 dec. 35 exx. hier.
- Op 2 okt. 1 ex. en op 29 okt. 1 ex. Strabrecht.
- Op 20 nov. 3 exx. Beuven.
- Op 10 maart ong. 10-12 exx. Hulsterbroek, Geldrop.

- Duinpieper. - Op 5 mei en 10 juli 1 ex. Loozerhei.
- Op 19 en 20 aug. 6 exx. Loozerhei. Op 29 aug. 1 adult + 1 juv. hier.
- Op 4 aug. 1 ex. Strabrecht. Op 10 sept. 2 juv. exx. Wasven, Strabrecht.

- Engelse Gele Kwikstaart. - Op 22 april 1 ex. Budel-Dorplein

- Klapekster. - Gedurende de maand Okt. max. 5 exx. op Strabrecht. Nov. hier 4 exx.
- Op 1 en 24 jan. 1 ex. Cartier. Op 1 april 2-3 exx. Cartier.
- Op 5 febr. 1 ex. Neterselse Hei en op 7 febr. 1 ex. Hasselsvennen.
- Op 20 maart en 16 okt. 1 ex. omgeving Goorven.
- Op 23 okt. 1 ex. Hasselsvennen.

- Grauwe Klauwier. - Dit jaar 1 broedpaar op nederlands gebied, vloeiveiden, Bergeijk.

- Sprinkhaanrietzanger. - In mei z-p- achter het Beuven.
- 2 z.p. Cartier.
- 2 z.p. vloeiveiden Bergeijk.
- 1 z.p. De Hoort, Budel-Dorplein.
- 3 z.p. Reuselse Moeren.

- Snor. - In de omgeving van Ringselvennen en de Hoort ong. 40 z.p.

Grote Karekiet. - De waarnemingen van Grote Karekiet nemen toe. Dit jaar op 3 plaatsen gehoord:

- Op 8, 14, 16 en 22 mei 1 z.p. visvijvers Bereijk.
- Op 5 juni 1 z.p. Neerven, Bladel.
- Op 21 aug. 1 z.p. Ringselvennen.

Rietzanger. - 6-9 broedparen Budel-Dorplein.

Cetti's Zanger. - Op 22 mei 1 ex, gehoord en gezien, Beuven.

De vorige waarneming dateert van 11 okt. 1984 en werd gedaan bij de visvijvers te Valkenswaard.

In 1979 werd de soort op praktisch dezelfde plek n-l- langs de Witte Loop achter het Beuven gezien.

Bladkoninkje. - In 1 week maar liefst 2 waarnemingen van deze nieuwe soort voor de Kempen.

- Op 13 okt. 1 ex., ringvangst Grote Cirkel, Reusel.
- Op 16 okt. 1 ex. Hulsel. (Zie Blauwe Klauwier 14 nr.4)

Vuurgoudhaantje. - 2 zangposten Leenderbos.

- 1 zangpost Heezerbos.
- 1-2 zangposten de Pan, Sterksel.

Deze soort is ongetwijfeld veel algemener in de bossen in de Kempen. Ik wil me dan ook graag aansluiten bij de suggestie die Tom Heijnen doet in het verslag van het BSP project om ons de komende jaren wat meer op onze bossen te concentreren en dan o. o.a. deze soort er beter uit te laten komen.

Bonte Vliegenvanger. - Dit jaar 7 broedparen, Koningshof Veldhoven.

- Op 16 april 1 vr. en op 5 mei 1 man. Budel Dorplein.
- April en mei 1 z.p. Grote Bos, Geldrop.
- Op 4 sept. 2 exx. Starven.

Roodborsttapuit. - Landschotse Heide 2 paar.

- Dommelbeemden Veldhoven, 3 paar.
- Groote Heide (hoek E3/E9), Meelakkers, 7 paar.
- Groote Heide, ten westen van Soerendonk, 8 paar.
- Reuselse Moeren 2 paar.
- Cartierheide, 6 paar.
- Malpie 5 paar.
- Leenderbos 6 paar. Rond Hasselsvennen 4 paar.
- Gastelse Heide 2 paar.

- Kranendonk, ten westen van Soerendonk 1 paar.
- Putberg, 1 paar.
- Vloeiweiden Bergeijk 1 paar.
- Plateaux, Borkel en Schaft, 6 paar.
- Helaas geen gegevens van Strabrecht en omgeving Budel-Dorplein.

Klauwborst. - Moeras bij Keijenhurk en visvijver, Landschot, 4 paar.

- Cartierheide 7 paar.
- Malpie 7-9 paar.
- Bij de Klotvennen, Grootte Heide, 2 paar.
- Strijperheg 2 paar.
- Plateaux, Borkel en Schaft 1 paar.
- Ringselvennen en de Hoort, Budel Dorplein 13 paar.
- Reuselse Moeren 20 paar.
- Collse Zegge 5 paar.

Beflijster. - Op 12 april 1 vr. en op 13 april 1 man. Reusel.

- Op 15 april 1 man. en 2 vr. Collse Zegge.
- Op 19 april 1 man. Hulsterbroek, Geldrop.
- Op 23 april 1 vr. en op 1 okt. 2 vr. en 1 man. Strabrecht.

Kramsvogel. - Dit jaar 1 broedgeval visvijvers Bergeijk.

Baardmannetje. - 0-1 paar de Hoort, Budel Dorplein.

Buidelmees. - Er werd 2 keer 1 ex. gezien bij Soerendonks Goor. Data niet bekend.
Dit zou een mogelijk broedgeval kunnen zijn.

Glanskop. - Op 15 febr. 1 ex. en op 19 sept. 2 exx. Hertgang.

Ortolaan. - Op 2 mei 1 man. Reuselse Moeren.

IJsgors. - Op 13 nov. 1 ex. Strabrecht.

Putter. - Op 28 maart 2 exx. zingend langs het Eindhovens kanaal, Geldrop.
- Op 1 okt. 1 ex. Grijsse Steen, op 27 okt. 1 ex. Strabrecht.
- Op 13 nov. 3 exx. Hulsterbroek, Geldrop.

Goudvink. - Op 15 febr. 2 exx. Neterselse hei, 1 ex. Flaes, 4 exx. Hertgang.
- Op 2 april 3 exx. en op 18 april 2 exx. Hertgang.
- Op 22 april 1 man. Pannegoor.

Appelvink.- Op 13 okt. 1 ex.Groote Aa,Heeze.

- Op 25 okt. 3 exx. overvliegend Gestel, Eindhoven.

Frater.- Op 19 nov. 1 ex. Strabrecht.

Europese Kanarie.- Op 20 sept. 1 ex. overvliegend Soerendonks Goor.

Kruisbek. - Op 1 april 2 man, en 1 vr. Leenderbos. Op 16 april hier 1 man.

- Minimaal 2 broedparen Leenderbos. 1 paar bij Hasselsvennen en
1 paar bij Laagveld. Totaal aantal waarschijnlijk veel hoger.

Op 20 febr. en op 23 okt. 9 resp. 7 exx. Leenderbos.

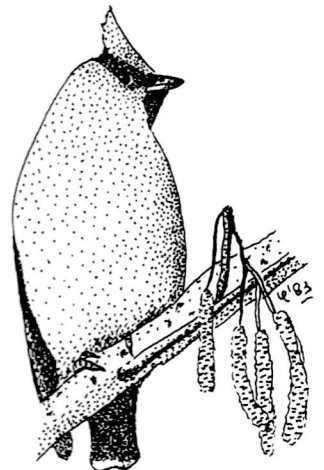
- Op 16 jan. en op 2 april 2 exx. Strabrecht. Op 16 jan. bij Platvoetje.

Enkele aanvullingen:

-Watersnip.- Dit jaar 2 broedparen Collse Zegge.

Kraanvogel.- Op 15 april 15 exx. Leenderbos.

Pestvogel.- Op 4 nov. 5 exx. Reusel.

Rest mij iedereen te bedanken die hun waarnemingen aan mij doorgegeven hebben:
Piet van Happen, Frans en Joep Hendriks, Ruud en Rob Bouwman, Tom Heijnen, Erik-jan
Kikkert (Jek), Wiel Poelmans, Lex Peeters, Jan Wouters, Pierre van de Wielen e.a.

Het is dit jaar weer een uitgebreider verslag geworden, met een paar erg
leuke waarnemingen zoals Bladkoninkje en cetti's Zanger.

Tot volgend jaar,

Henk

Henk Hendriks
Groesstraat 5
5662 ET Geldrop
040-853372.

VOGELAARS OPGEPAST!

BRITISH BIRDERS IN HOLLAND

Vogelen in Nederland: door Britse ogen gezien.

Hallo Vogelaars,
Wij hebben veel vogelvakanties genoten met onze vrienden Jim en Sara Kay, dus toen ze ons uitnodigden om naar Nederland te komen in mei 1988, konden we niet weigeren. Het werd de beste vogelvakantie die we ooit gehad hadden. Het was ook onze eerste vogeltocht buiten Groot Brittannië.

De oversteek per veerboot naar Duinkerken was teleurstellend op vogelgebied; alles wat we zagen waren Zilvermeeuwen, die ons over Het Kanaal volgden.

Tijdens de reis naar Holland hebben we wat gevogeld in Frankrijk en België. (Je mag zeggen wat je wilt over de Belgen, daar zijn we het mee eens, maar er zijn enkele erg goede plaatsen in België.) In het Prinsenveld bij Retie zagen we 6 of 7 Grote Bonte Spechten hun jongen voeren, in nesten heel dicht langs de paden. We zagen ook Kuifmezen en voor het eerst een Boomkruiper, voor ons een nieuwe soort.

Eindelijk bereikten we Nederland en kwamen we aan bij onze vrienden; het vogelen kon nu echt beginnen. Het eerste probleem was waar naar toe, maar met de hulp van Jim en Sara, enkele kaarten en een stuk of twee boeken vertrokken we.

Ons eerste doel was landgoed de Utrecht. Toen we door gemengd bos liepen dicht bij

akkers, hoorden we voor het eerst de vogelzang die we elke dag van ons verblijf zouden horen: de Boompieper. Ze lijken in Nederland algemener te zijn dan bij ons in zuid Engeland. Misschien omdat er meer geschikt habitat is; bij ons is er veel minder hei en bos met open plekken. De meeste soorten die we zagen, komen ook in Engeland voor, maar een Havik die over onze bossen vliegt dat moeten we nog zien. (Onze waarnemingen uit Sussex beperken zich tot een exemplaar in 1985!)

We gingen verder naar de Wetering bij Lommel Kolonie en parkeerden de auto bij een perceel hoge populieren. De eerste vogel die we hoorden was een Wielewaal. Op de Britse eilanden broedt deze soort slechts op zo'n 12 plaatsen waar ze een gelijksoortig habitat bewonen. Daarna wandelden we dapper België in door de hei en bos en (vlug) terug Nederland in. Er zaten veel soorten zangertjes, vinken en mezen inclusief de Kuifmees, die bij ons alleen in Schotland is te vinden. We zagen twee roofvogels, een Slechtvalk en een Boomvalk die insecten ving in de vlucht. De Boomvalk broedt alleen in het zuiden van Engeland met ongeveer 150 paar. Oh ja, er zaten ook enkele Boompiepers.

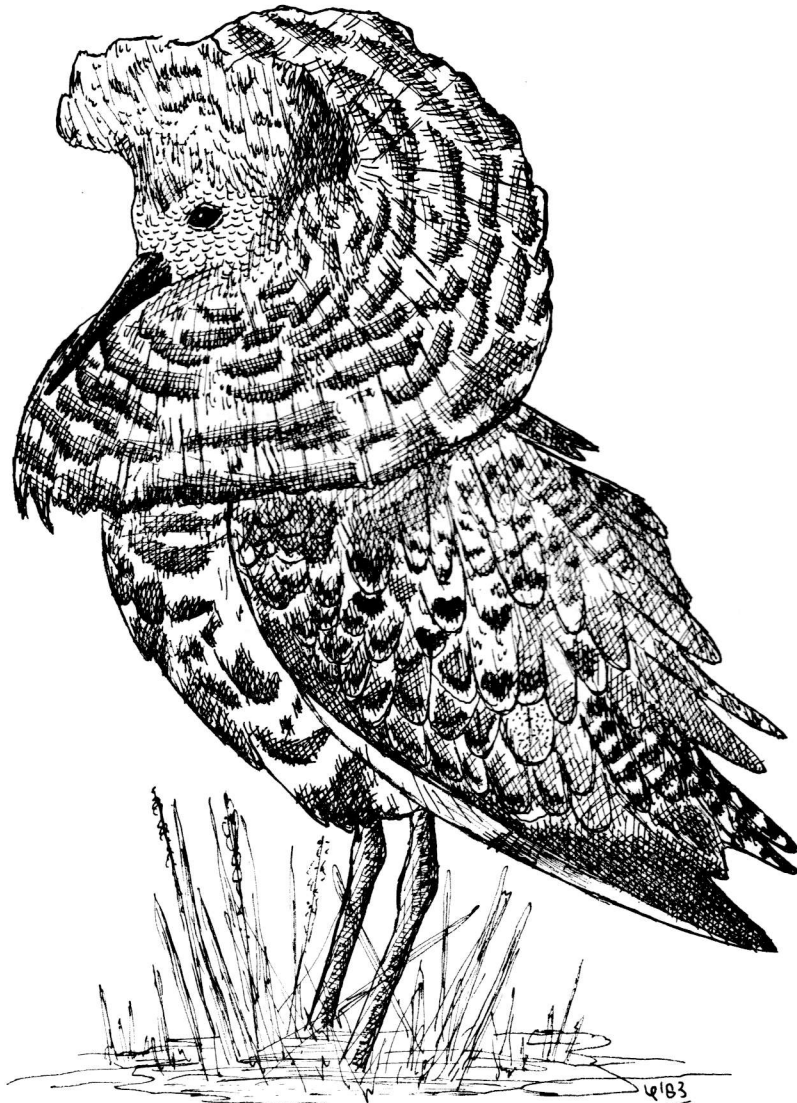
Onze volgende trip ging naar de Landschotse Hei; een prachtige plaats voor windsurfers,

brommers, zonnebaders en Zwarte Sterns, om maar te zwijgen over Buizerd, Boomvalk, Dwergmeeuw en natuurlijk Boompiepers.

Na het zien van zoveel bos en hei besloten we tot een decorwisseling en vertrokken naar Flevoland en de polders. Gebruikmakend van de aanwijzingen in het engelse boek: "Where to watch birds in Britain and Europe" door John Gooders, vonden we een plaats waar we een Spotvogels hoorden, een van ons zag hem ook. Dit was voor ieder van ons een "lifer". (Een "lifer" is de eerste keer dat je een bepaalde soort ziet of hoort; je kunt die soort dan op je "life list" zetten: de lijst van alle soorten die je tijdens je leven hebt waargenomen. Is het maken van lijsten een engelse eigenaardigheid of doen Neder-

landers het ook?) Een andere nieuwe soort die dag was een Witgesterde Blauwborst prachtig in baltsvlucht met zang. Geen van deze soorten zijn Britse broedvogels. Aan roofvogels zagen we Bruine Kiekendief, Blauwe Kiekendief, Tornenvalk en Buizerd. In Engeland mag je heel blij zijn als je 4 soorten roofvogels ziet op een dag. Er zat een ruime sortering zangertjes waaronder de Sprinkhaanrietzanger en Snor. Deze twee soorten broeden in Engeland slechts in erg klein aantal, het was daarom goed om beide eens tegelijk te horen zingen om ze te kunnen vergelijken.

Kijkend over het Markermeer zagen we Grote Stern en Visdief, eenden waaronder Topper-eend en Zwarte Zeeëend en veel Futen maar erg weinig soorten meeuwen.

In Flevoland ontdekten we onze eerste Nederlandse Schuilhut vanwaar we een goed zicht hadden op Lepelaars, Grutto's en andere steltlopers. De rit terug naar Eindhoven ging over kleine wegen om de files te vermijden (het was een vrije dag). We stopten om koffie te drinken (geen bier tot straks - hij rijdt), en waren getuige van een Kemphanengevecht. In Groot Brittannië doen ze dit alleen op hoge heidegronden in het noorden, ver weg van menselijke bewoning. Het was heel opwindend om het te zien op weiland.

Meer afwisseling van biotopen gaf een rit langs de Waal bij Nijmegen te zien; dat was weer goed vogelen met een keur aan watervogels, steltlopers en zangertjes, en onze eerste waarneming van een Gele Kwikstaart. In Engeland zien we voornamelijk de Engelse Gele Kwikstaart.

Terwijl we wat Nijlganzen en Indische Ganzen aan het bekijken waren, stopten er twee nederlandse fietsers en vroegen of we "beroepsvogelaars" waren. (We zouden wel willen!) Ze waren geïnteresseerd in onze kijkers en telescopen maar vooral in onze vogelboeken - en die hadden we nogal wat verschillende bij! Toen we later in een nederlandse boekwinkel rondneusden, konden we alleen vertalingen vinden van engelse boeken. Uitzonderingen waren de Sovon Atlas, die uitstekend is en veel gedetailleerder dan onze Atlas, en de Vogeltochten.

Op naar Zeeland; wat zijn de bruggen mooi! Dit is de enige plaats die we kennen waar er gevaar bestaat om midden op de weg baltsende Kluten te over-

rijden. In Engeland zijn ze veel schuwer (en zeldzamer). We zagen veel steltlopers waaronder Zwarte Ruiter, Groenpootruiter) en Goudplevier. Twee soorten die in Groot Brittannië zeldzaam zijn zagen we heel mooi: Zomertaling en Geoorde Fuut in zomerkleed (weer een "lifer"). Een Nachtegaal zong even voor ons.

Toen we er eens een televisieprogramma over hadden gezien, hadden we onszelf al een excursie naar het Naardermeer beloofd. We huurden een roeiboot en werden meegenomen op een drie uur durende tocht die we heel ons leven niet meer zullen vergeten. De vogels zowel als de omgeving waren prachtig. Onze gids was een echte buitenman, die zijn hele leven aan het Naardermeer had besteed. Twee nieuwe soorten waren de Ruigpootbuizerd en de Purperreiger. Het hoogtepunt vormde het uitzicht vanuit de tweede schuilhut die we in Nederland aandeden. Het geluid, de geur, de sfeer van een broedkolonie van meer dan 8000 Aalscholvers is onbeschrijflijk. De nesten zaten zo dichtbij dat je geen verrekijker nodig had. We konden jongen zien in alle stadia van ei tot bijna volgroeid. De hele kolonie raakte erg in opschudding en alle vogels op de grond snelden naar het water toen er een Vos de kolonie binnendrong. Als je nooit in het Naardermeer bent geweest, ga er dan eens naar toe en ervaar het zelf. Neem dan de roeiboot in plaats van de motorboot, dan kun je dichterbij de vogels komen.

Kon er na zo'n feest nog iets het bekijken ook waard zijn? Onze vraag werd beantwoord toen we de enige "heuvel"

beklommen die we in Nederland tegenkwamen, op landgoed De Hamert tegen de duitse grens bij Venlo. We verwachtten een Boomvalk dus toen we een kleine roofvogel zagen zitten in een dode boom waren we niet verrast - tot we beter keken en ons realiseerden dat het een Roodpootvalk was. We moeten langer dan een half uur naar die zittende en vliegende vogel hebben gekeken. Als bonus vloog er ook nog een Ooievaar over. In de bossen zagen we nog de Bonte Vliegenvanger, Fluiter en Boomleeuwerik.

Wat is de Britse mening over vogelen in Nederland?

Het is geweldig! We weten dat er een grote overlap van soorten is maar er zijn ook verschillen.

--Groot Brittannië ligt aan de noordgrens van het broedgebied van veel vogels en deze vogels zijn daarom meer "thuis" in Nederland.

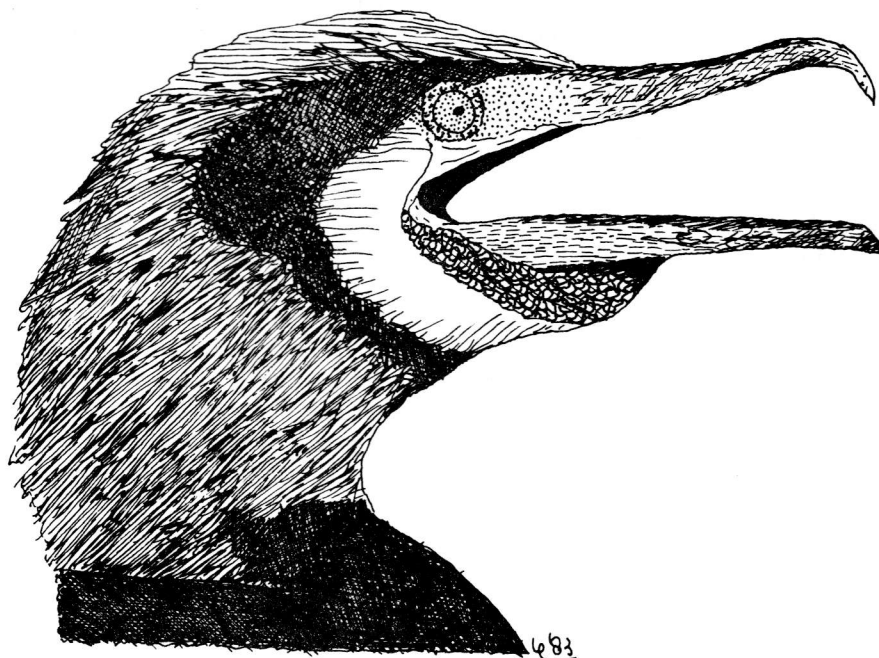
--Verschillen in geografie, habitat en klimaat zijn ook voor de hand liggende verklaringen. Het laaggelegen land met een hoge grondwaterstand en weiden biedt goede fourageer- en broedgelegenheid aan

steltlopers. De grote bos- en heidegebieden bieden een goede woonplaats aan zangertjes en roofvogels.

--Nederland ligt oostelijk van Groot Brittannië en ligt dus op de trekroute van veel vogels die in noord Europa broeden.

We waren onder de indruk van de vogels van Nederland. We zagen 138 soorten waaronder 15 "lifers", terwijl er maar één van die 15, de Boomkruiper, niet in Groot Brittannië voorkomt. Over het geheel genomen komen in onze twee landen zowat dezelfde vogels voor, maar het lijkt ons dat jullie meer broedvogelsoorten hebben dan wij. De vogels leken in Nederland ook gemakkelijker te vinden. Je hoeft alleen maar naar een open gebied te gaan en daar zijn ze. In Groot Brittannië zie je de meeste van de wat zeldzamere vogels in reservaten waar menselijke verstoring tot een minimum wordt beperkt. In Nederland daarentegen lijkt elk voor het publiek opengesteld terrein ook vogels aan te trekken en ze lijken zich niet aan de menselijke aanwezigheid te storen.

TREVOR & SHARRON ANDREWS

Verslag van het weekend CAP GRIS NEZ

8 EN 9 OKTOBER 1988

Het weekend van 7 tot en met 9 oktober 1988 op de Cap was weer eens een weekend dat velen zich nog lang zullen herinneren, was het niet door de hoge aantallen Jan van Genten en pijlstormvogels dan wel door de instortende en/of vollopende tenten. Het weer was dan ook ideaal voor het zeetrekten, op de heenweg al windkracht 6 uit het zuidwesten die maar bleef toenemen tot de piek van 8 à 9 B. die nacht. Niet echt leuk om daarin je tentje op te zetten.

's Morgens bij de aanvang van de telling was de wind al afgenomen tot $\pm$ 7 B en in de loop van de ochtend viel hij verder terug tot 5 B. Later in de ochtend vielen er wat lichte buitjes tot de middag. Toen begon het te hozen zodat het tellen gestopt is. In de ochtend is er geteld van 7.25 u. - 12.35 u.

Die middag hebben we de haven van Boulogne bezocht, op zoek naar de, volgens een tip in "Het Vogeljaar", "daar rijkelijk aanwezige" Zwartkopmeeuwen. Na dit tochtje hebben we de monding van de Slack bezocht. Dit was door de aanwezigheid van tweebeelige jagers en de afwezigheid van vogels niet zo leuk als vorige keren.

Na het heerlijke avondeten, zoals ieder jaar een bezoek aan de kroeg in Wissant en toen weer naar bed omdat de fanatiekelingen er vroeg uit wilden om van de zeetrek te genieten. Helaas, die nacht begon het pas echt te stormen.

Nogal wat tenten gingen plat of maakten water; het werd in de loop van de nacht dan ook erg druk in het toiletgebouw. Zondagmorgen was de wind volledig gedraaid. Hij was nog steeds veel te hard om wat te kunnen zien. Voorzover er nog behoefte bestond om zeetrek te tellen, werd die door de hevige buien wel de kop ingedrukt. Maar hoe dan ook, het was een fantastisch gezicht om te zien hoe die hoge golven steeds hoger werden gejaagd door de wind tot ze op de rotsen stukliepen (en zo en passant enkele mensen nat maakten). We zijn toen maar extra vroeg naar huis vertrokken na slechts vijf uur tellen in het hele weekend. In die vijf uur zijn er trouwens meer en leukere vogels gezien dan in menig "gewoon" weekend (zie tabel 1).

Duikers en futen

Er is dit weekend slechts één duiker gezien die zo dichtbij vloog dat de determinatie Roodkeelduiker niet al te moeilijk was. Ook van de drie waargenomen futensoorten is er steeds maar één waargenomen waarvan vooral de waarnemingen van de pleisterende Roodhalsfuut en Kuifduiker erg leuk waren.

Pijlstormvogels

De Grauwe Pijlstormvogel broedt op eilanden bij de zuidpunt van Zuid-Amerika, bij Australië en Nieuw Zeeland. Na de broedtijd trekken ze naar de oostkust van Noord Amerika

TABEL 1: WAARNEMINGEN OP CAP GRIS NEZ OP 8 OKTOBER 1988 PER UUR EN PER VliegRICHTING.

begintijd	7:25		8:25		9:25		10:25		11:25		TOTAAL	
	eindtijd		9:25		10:25		11:25		12:25			
vliegrichting	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
S O O R T												
Roodkeelduiker	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Fuut	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Noordse Pijlstormvogel	-	9	-	6	-	3	-	5	-	2	-	25
Grauwe Pijlstormvogel	-	12	-	19	-	7	-	4	-	1	-	43
Jan van Gent	!!vee	1	te	v	eel	om	te	te	llen!!		>4500	
Aalscholver	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	1	2
Rotgans	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Bergeend	-	1	-	-	-	4	-	3	-	-	-	8
Zwarte Zeeëend	1	1	4	2	-	7	3	21	-	8	8	39
Eidereend	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	5
Middelste Zaagbek	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Bontbekplevier	-	-	-	35	-	-	-	8	-	-	-	43
Zilverplevier	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7
plevier spec.	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	>2
Rosse Grutto	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6
Bonte Strandloper	-	-	-	12	-	-	-	10	-	18	-	40
Grote Jager	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3
Middelste Jager	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	4
Kleine Jager	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	4
jager spec.	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
Drieteenmeeuw	1	8	-	42	-	42	-	24	-	17	1	133
Dwergmeeuw	-	3	-	-	-	1	-	8	-	12	-	24
Grote Stern	-	6	-	8	-	2	-	7	-	3	-	26
Alk/Zeekoet	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	3

waarna ze met een lus naar onze kusten trekken. Daar worden ze vooral in september en oktober waargenomen tijdens en na stormen uit het zuidwesten zoals we er een in dit weekend gehad hebben. Precies volgens het boekje verschenen er grauwe pijlen. En hoe! Het eerste uur vlogen er al 12 langs, het tweede uur zelfs 19. Daarna namen de aantallen weer af. Het totaal van 43 stuks is heel behoorlijk.

De Noordse Pijlstormvogel broedt een stuk dichterbij, in noord Engeland en de eilanden daarboven. Hij trekt na het broedseizoen naar het oostelijke deel van de Atlantische Oceaan waarbij er toch nog vrij geregeld langs de kust van Nederland gezien worden (tussen de 47 en 365 per jaar in 1974-1979). Volgens het zeevogelnummer van Limosa van 1983 zou de situatie op de kaap gelijk zijn aan die langs onze kust zodat het totaal van 25 exemplaren ook op de kaap uitzonderlijk is. Maar het mooiste was wel dat ze zeer dicht onder aan de kaap vlogen zodat we ze eens goed konden bekijken wat helaas niet zo vaak voorkomt.

Jan van Gent

De trek van deze soort kan met een woord beschreven worden: waanzinnig. Maar toch maar wat meer. Toen we 's morgens met tellen begonnen was ik van plan de leeftijdsverdeling van de Jannen bij te houden om dat te vergelijken met andere tellingen. Toen ik na 2 minuten al meer dan 90 streepjes had staan, heb ik het opgegeven. Daarom wat minder gedetailleerde gegevens. De Jan van Genten die 's morgens vroeg langsvlogen waren bijna allemaal ouder dan 4 jaar (vrijwel geen tot geen zwart in de

vleugels en staart). Later werden er steeds meer jonge beesten gezien en rond het vertrek waren er bijna evenveel jonge als adulte exemplaren te zien. De schatting van 3500-4500 ex. is later door andere vogelaars bevestigd; vrijwel zonder uitzondering vlogen ze naar het zuiden.

Eendachtigen

Hier valt eigenlijk niets over te vermelden door de erg lage aantallen die waarschijnlijk door de zeer sterke wind veroorzaakt werden. Zo is voor de Eidereend beschreven dat het aantal trekkende exemplaren bij een windkracht groter dan 4 B. sterk afneemt tot geen bij windkracht 8.

Steltlopers

De aantallen langs Cap Gris Nez trekkende steltlopers zijn vrijwel altijd een stuk lager dan aan de nederlandse kust. Zo was ons totaal van 40 Bonte Strandlopers in 5 uur voor de Cap erg groot terwijl het in Nederland niets zou voorstellen. De aantallen van Rosse Grutto en Zilverplevier waren erg laag maar het totaal van 43 Bontbekplevieren weer hoog voor de franse kust.

Jagers

Mijn favorieten onder de zeevogels. Ze werden dit weekend in kleinere aantallen gezien dan gewoonlijk, maar door de harde wind waren ze erg mooi te zien. Er waren dan ook maar 3 ongedetermineerde jagers (waarschijnlijk 1 Kleine en 2 Middelste).

Er zijn 4 Kleine Jagers gezien die opvallend fanatiek achter de meeuwen en Grote Sterns aanzaten tot de meeuw over zijn nek ging of de vogels uit beeld verdwenen. Dit leverde enkele zeer fraaie staaltjes

van vliegkunst op. Zoals gebruikelijk werden er enkele (3) Grote Jagers gezien maar het mooist waren toch wel de 2 Middelste Jagers van de lichte fase die zo aardig waren om zo dicht langs de kaap te vliegen dat zelfs de gedraaide staartpunten te zien waren. Later vlogen er nog een eerstejaars en een adult donkere fase naar het zuiden.

Meeuwachtigen

Door de ruwe zee zijn er waarschijnlijk veel sterntjes en Dwergmeeuwen gemist. Dit geldt vooral voor de Dwergmeeuw, omdat er verder op zee regelmatig kleine groepjes dwergmeeuwachtige meeuwtjes naar het zuiden trokken.

Van de Drieteenmeeuw zijn er vele honderden gezien meer slechts 134 genoteerd. Van die 134 was er een zo slim om met de wind mee maar het noorden te vliegen terwijl de rest

tegen de wind in naar het zuiden aan het ploeteren was. Verder werden er geen leuke sterntjes of meeuwen gezien tot op de excursie naar de haven en de monding van de Slack.

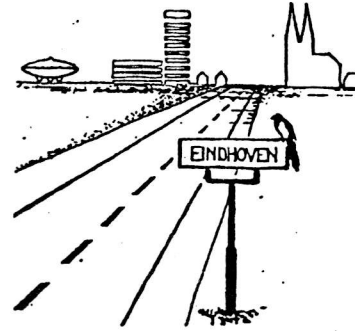
In de haven werden uit de duizenden pleisterende meeuwen maar liefst 8 soorten opgevist, waarvan 1 Zwartkopmeeuw en enkele tientallen Geelpootmeeuwen de leukste waren. De andere soorten waren Kleine en Grote Mantelmeeuw, Dwergmeeuw, Kokmeeuw, Stormmeeuw en Zilvermeeuw. We waren op het idee voor deze excursie gekomen door een artikel in het Vogeljaar waarin stond dat er grote aantallen Zwartkopmeeuwen zouden zitten naast leuke zeevogels zoals de Kuifaalscholver. Als het weer een volgende keer meezit toch leuk om nog eens te herhalen.

PIERRE V. D. WIELEN

VOGELS VAN DE STAD

W. D. VEENHUIZEN

BIJZONDERE WAARNEMINGEN STAD EINDHOVEN

Tot 28 april 1989

DATUM	SOORT	BIJZONDERHEDEN	PLAATS	WAARNEMER
220788	Eur. Kanarie	1 ex. zang/trek	Catharinakerk	L. Linnartz
151188	Kraanvogel	22 ex. ->ZO 12.15	Achtse Barrier	P. Maréchal
271188	Zwarte Mees	1 ex.	Joh. de Witlaan	W. Veenhuizen
271188	Kolgans	22 ex. ->N	IJzeren Man	W. Veenhuizen
061288	Beflijster	1 ex.	Vijfkamplaan	P. Maréchal
±230189	Appelvink	9 ex.	omg. Genderpark	P. Busink
110289	Boomklever	1 ex.	Parklaan	W. Veenhuizen
120289	Sijs	20 ex.	Thorbeckelaan	W. Veenhuizen
180289	Dodaars	1 ex.	Genderpark	L. Linnartz + M. Rissenbeek
090489	Tafeleend	25ex.	Karpendonkse Pl	W. Veenhuizen
280489	Roek	9 ex.	Hondsruglaan	W. Veenhuizen

Zoogdieren:

090988 Bunzing verk. slachtoff Aalsterw./Orchideestr. W. Veenhuizen

WILLEM VEENHUIZEN

VOOR U GELEZEN.

In de herfst van 1987 heb ik een oproep gedaan om mee te doen aan een wintertelling van de vogels die je in je eigen tuin ziet, georganiseerd door de BTO in Engeland. Het betreft een onderzoek wat zich over heel West-Europa uitstrekt. Een aantal leden van de VWG heeft daaraan ook meegedaan.

Ondertussen heeft het onderzoek ook al een tweede winter gelopen en is er een verslag verschenen over de eerste winter in BTO-News.

De opzet van de telling was heel eenvoudig: je kijkt hoeveel vogels je van elke soort ziet en noteert per week het maximale aantal wat je per soort hebt waargenomen. Op die manier hoopt men er achter te komen welke soorten er 's winters in Europese tuinen zijn te vinden. Dit als aanvulling op de tuinvogeltellingen die in Groot Brittannië al langer gehouden worden.

Er werd in de winter van 1987-1988 in 293 tuinen geteld, verspreid over 13 landen buiten Groot Brittannië, lopend van Scandinavië tot de mediterrane landen. De telling startte begin december en liep tot begin maart. In die periode werden 118 soorten minstens één keer in een Europese tuin waargenomen.

De Europese top-twaalf van in de meeste tuinen waargenomen soorten bestaat uit Koolmees, Merel, Huismus, Pimpelmees, Roodborst, Vink, Groenling, Ekster, Ringmus, Turkse Turtel, Winterkoning en Heggemus. De eerste zeven soorten met uitzondering van de Roodborst staan in alle delen van Europa

in de regionale top-twaalf.

In de Britse tuinen zijn de Spreeuw en de Zanglijster algemener dan de Ringmus en de Winterkoning. Dat is niet verwonderlijk gezien de grote aantallen die daar overwinteren. Wel opmerkelijk is de schaarste van de Ringmus vergeleken met de rest van Europa. In het Verenigd Koninkrijk is de Ringmus maar in 7% van de tuinen waargenomen tegen in de rest van Europa in minimaal 18% van de tuinen. De Goudvink is op de Britse eilanden een schaarse tuingast, dit in tegenstelling tot noord en midden Europa waar hij regelmatig gezien werd.

In noord Europa: Scandinavië en Finland, is de Merel minder algemeen en de Roodborst vrijwel afwezig. Daar staan Geelgors en Glanskop in de top-twaalf. Als schaarsere gasten werden daar Zwartkop, Grijskopspecht, Notenkraker, Pestvogel en Zwarte Specht in de tuinen waargenomen. Ook Kramsvogel en Koperwiek lieten zich daar zien.

In midden Europa: Duitsland en Oostenrijk, kwamen onder andere Zwartkop, Tjiftjaf, Grijskopspecht, Notenkraker, Kruisbek, Appelvink en Zwarte Specht in de geobserveerde tuinen.

In zuid Europa: Spanje, Portugal en Italië, wijkt de top-twaalf het meest af van de rest van Europa met Tjiftjaf, Zwartkop, Europese Kanarie en Zwarte Roodstaart. Verder werden Kleine Zwartkop, Hop, Kuifkoekoek, Blauwe Ekster en Draaihals gezien.

In Frankrijk en Zwitserland waren naar verhouding meer

Zanglijsters en Kepen aanwezig. Voorts ook Vuurgoudhaantje, Zwarte Spreeuw, Notenkraaker en Alpenkauw.

In de lage landen: Nederland en België, werden 58 soorten vastgesteld. Daarbij zit de Spreeuw wel in de top-twaalf en de Ringmus niet. Onregelmatige gasten waren Zwartkop, Tjiftjaf, Kruisbek en Putter. De in Europese tuinen meest waargenomen roofvogel was de Sperwer. Daarnaast werden ook nog Torenavalk, Smelleken, Havik, Buizerd, Steenuil, Bosuil, Ransuil, Dwergooruil en Kerkuil gezien.

Als gekeken wordt naar de waargenomen aantallen dan is de Huismus op Europese schaal het talrijkst met gemiddeld ruim 8 exemplaren. In de top-twaalf van de talrijkste soorten verschijnen dan de Spreeuw, Sijs en Keep vergeleken met de top-twaalf van de algemeenst voorkomende soorten en verdwijnen de Turkse Tortel, Heggemus en Winterkoning.

Iets wat hier wel bij aansluit is een artikel in Ringing & Migration van december 1988. Het gaat over het trekgedrag en de populatiegroei van de op de Britse eilanden overwinterende Zwartkoppen. Al meer dan honderd jaar zijn er in Engeland overwinterende Zwartkoppen waargenomen, maar de laatste tientallen jaren is hun aantal aanmerkelijk gegroeid tot meer dan 3000 exemplaren per winter. Uit ringonderzoek blijkt dat deze vogels niet behoren tot de Britse broedpopulatie maar tot de midden-Europese.

De voorkeursrichting van trekkende Zwartkoppen uit Midden Europa varieert van zuidoost tot westzuidwest. Door deze grote spreiding zijn er altijd

wel individuen die een nog iets westelijkere richting kiezen en zo Groot-Brittannië bereiken. Vroeger overleefden de meeste Zwartkoppen het waarschijnlijk niet als ze 's winters zo noordelijk bleven. Pas vrij recent lijkt het goed mogelijk om in Engeland te gaan overwinteren. Waarschijnlijk komt dit door de sterk toegenomen wintervoeding.

Hoewel de Zwartkop in Groot-Brittannië 's winters eerst vooral bessen eet, gaat hij later over op voer wat door de mens verstrekt wordt. Op de voertafel is hij bijzonder agressief en verjaagt er zelfs veel grotere vogels.

De toename van het aantal overwinterende Zwartkoppen op de Britse eilanden lijkt erop te wijzen dat het niet alleen mogelijk is geworden om dit te doen, maar dat het zelfs voordelig is. Er zijn een aantal factoren waar dit voordeel mogelijk door wordt veroorzaakt.

-De afstand die op de trek moet worden afgelegd is ongeveer een derde korter.

-Door het sneller lengen van de dagen in het voorjaar komen ze vroeger in voortplantingsconditie en trekstemming.

-Ze keren vroeger terug in het broedgebied waardoor ze: de eerste keus hebben voor een goed territorium, een langer broedseizoen kunnen hebben, meer nakomelingen kunnen grootbrengen.

-Omdat ze een koud klimaat gewend zijn kunnen ze een koud voorjaar beter aan dan vogels die rond de Middellandse Zee hebben overwinterd. Ze zullen in tijd van nood ook eerder overschakelen op door de mens verstrekt voedsel want dat kennen ze al.

JAN WOUTERS

VOGELVARIA

EEN ZINGENDE BLADKONING IN DE KEMPEN IN APRIL 1988

Toen Jan Wouters mij meldde, dat ik vermoedelijk de eerste waarneming deed in de Kempen van een Bladkoning, dacht ik, die kans laat ik me niet ontglippen.

Zulke zaken doen mijn altijd weer denken aan het verhaal van de Grote Trappen in 1972 op de weilanden langs de Oirschotse Heide. Ik citeer uit een oud logboek uit mijn fanatieke opschrijfperiode: .... "na mijn telefoontje aan enkele prominenten uit die tijd leek het wel of half vogelend Eindhoven gek werd. Ik werd thuis een half uurtje na het telefoontje opgehaald en in een bestelbusje gestopt vol prominenten met telescopen. Het werd allengs mistiger, dus snel op weg naar de onheilsplek. Onderweg volop speculeren over zeldzaamheid en vooral de kans, dat ze er nog zouden zitten.

Even later waren we te velde in dichte mist. Ik bleef maar wat op de achtergrond, uitleggend over de locatie van het spruitenveld, waar de beesten even eerder fourageerden. Telescopen werden uitgesteld. Plotseling volgde een wild geraas en op en neer springen vanachter een van de telescopen en, vergeef me de vergelijking, het leek wel of ie klaar kwam. Er bleek een wijfje Korhoen vaag in beeld verschenen. Wat een teleurstelling was dat. Luttele minuten later kwam op korte afstand een enorme vogel langs gevlogen, daar was ie dan.".... Wat er toen gebeurde en wat ik toen dacht laat hier zelfs de zachtste censuur niet passeren.

Toen enige tijd later, ik

dacht in Ardea, een goede kennis mij de waarneming van de beide trappen liet zien, dacht ik, goh mijn kans gemist.

Dan nu die Bladkoning op 17 april 1988. Na een fietstocht werd bij de kinderboerderij in de wijk "het Look" in Veldhoven, mijn aandacht getrokken door een mij onbekende zang vanuit een hoge berk. Het betrof een klein dik vogeltje, druk in de weer en constant zingend. Ik had mijn kijker toen niet bij me. De rest van het gezin bewaakte de vogel, terwijl ik in razend tempo thuis mijn kijker ging halen. Dat leverde niet zoveel meer informatie dan ik al wist zonder kijker: ik kon de vogel alleen van onderen zien bij tegenlicht: een erg kleine, constant zingende zeer drukke groenzanger. Verwarring met Goudhaantje was uitgesloten en gezien gedrag, grootte en zang leek verwarring met andere groenzangers uiterst onwaarschijnlijk. De vogel verdween even later in oostelijke richting.

Zo dat was het dan, de rest laat ik weer over aan de prominenten van deze tijd.

ROB AARTS

LIJNTRANSEKTTELLING VAN ROOFVOGELS IN FRANKRIJK

Al een paar keer ben ik in de herfstvakantie naar het zuiden van Frankrijk gereden. Rijdend over de tolweg is me steeds de roofvogelrijkdom opgevallen in het gebied tussen Toul en Dijon. In 1988 was het op de heenreis fantastisch weer. Onderweg weer veel roofvogels in de lucht. Toen besloot ik om op de terugreis eens een telling te gaan doen. (Je moet toch wat op zo'n saaie weg.) De telling werd op 20-10-1988 uitgevoerd langs de péage tussen Dijon en Toul, een afstand van ±150 km. Die roofvogels werden geteld, die nog

goed met het blote oog te determineren waren. Twijfelgevallen werden niet meegeteld. Het traject was niet overal even goed overzichtelijk en er werd geteld bij een snelheid van 130-140 km. per uur. De totale afstand werd verdeeld in trajecten van 10 km. (km.-teller auto).

Voor degenen die het landschap daar niet kennen. Het is een open landschap, voornamelijk bestaande uit weilanden met bosjes, minder akkerlanden en bossen. Het traject is over de gehele afstand golvend.

traject	Buizerd	Rode Wouw	Torenavalk	bijzonderheden
1	7	-	-	
2	3	1	-	
3	2	-	-	veel bos
4	3	1	-	
5	4	-	-	
6	16	5	-	
7	-	-	3	
8	3	1	-	
9	6	-	-	
10	11	1	-	
11	3	-	-	slecht zicht op omgeving
12	23	10	-	
13	2	-	-	veel bos/slecht uitzicht
14	-	-	-	bos
15	3	-	1	
Totaal	86	19	4	

Andere keren werden ook nog Sperwer en Havik gezien. Dit gebied zou een belangrijk overwinteringsgebied voor en-

kele soorten roofvogels kunnen zijn. Om te weten te komen of dat zo is moet er een keer geteld worden in de winter!?

PIETER WOUTERS

KLAPEKSTERMENU

Vorig jaar vond ik op de Cartierheide braakballen van een Klapekster onder één van de vaste zitplaatsen in dat gebied. Toen ik er enkele open brak, viel het me op hoe weinig botjes erin voorkwamen. Toch had de vogel heel wat muizen gegeten, gezien de hoeveelheid haren in de braakballen. Nadat ik ze helemaal uitgeplozen had, bleek het te gaan om de resten van 3 of 4 muizen, waarschijnlijk Rosse Woelmuis.

Op weg naar de vaste zitplaats, een boom in het centrale deel van de heide, vond ik al enkele keverschildjes. De verrassing kwam pas toen ik bij de boom was aangekomen. Een stuk van een paar vierkan-

te meter onder de boom was letterlijk bezaaid met stukjes keverschild en -koppen. In de gauwigheid telde ik al 51 complete koppen met borstchild en tientallen beschadigde schilden en andere restanten, voornamelijk van de Drietandmestkever en Gewone Mestkever.

Leuk was ook te zien hoe een Klapekster zo'n kever opeet. Hij pakt de kever in zijn poten en knipt het achterlijf los, zó dat de rugschilden aan het borststuk blijven zitten. Dat achterlijf is ook het enige wat er opgegeten wordt. De inhoud van het borststuk zal de moeite wel niet waard zijn.

PIERRE V. D. WIELEN.

OPROEP VOGELNAMEN

Daar ik een vogelliefhebber ben die tevens belangstelling heeft voor de achtergrond van vogelnamen, wil ik graag te weten komen waaruit de volksnamen van in Nederland voorkomende vogels zijn ontstaan en wat de betekenis ervan is.

Nu zou ik het op prijs stellen gegevens daarover te ontvangen. Bijvoorbeeld door toezending van een artikel uit een blad, desgewenst tegen vergoeding, of een mededeling over een U bekende plaatselijk voorkomende volksnaam met de achtergrond daarvan. Het is mijn bedoeling het verzamelde resultaat te publiceren. Indien U mij kunt helpen, graag Uw reacties naar: H. Blok, Joh. van Polanenstraat 34, 2263 TB Leidschendam. Bij voorbaat dank.
H. BLOK.

MISLUKTE BROEDPOGING VAN OEVERZWALUWEN IN DE KEMPEN.

Op 15 juni 1988 reed ik in mijn auto op de verlengde Kennedylaan in Eindhoven naar het industrieterrein Ekkersweijer in Son, toen ik plotse-ling boven een aan de weg grenzende akker enkele zwaluwen zag vliegen. Na enkele seconden goed kijken bleken het Oeverzwaluwen te zijn. Mijn hart klopte als een bezetene, niet van de Oeverzwaluwen maar van de auto voor me die ik te laat opmerkte. Op de terugweg besloot ik een kijkje te gaan nemen. Het bleek dat de Oeverzwaluwen niet boven een akker vlogen maar boven een recent aangelegde of opgeschoonde brede sloot met aan beide kanten een schuin talud met spaarzame begroeiing. De sloot liep parallel aan de weg en maakte aan het einde een haakse bocht de akker in. De Oeverzwaluwen vlogen druk fouragerend vlak boven het wateroppervlak. Aan het achterste gedeelte van de sloot, zo'n 60 meter de akker in, heerste de meeste drukte waardoor ik besloot om de situatie daar eens nader te bekijken. Lopend achter een dichte struikhaag die parallel aan de sloot liep, kon ik de plek bereiken zonder de vogels te verstoren. Nadat ik een geschikte doorkijk had gevonden, zag ik recht voor me op ongeveer 8 meter afstand enkele Oeverzwaluwen op de slootwand zitten die met graven bezig waren. De vogels zaten onder het zand en hadden op dat moment een holte gemaakt van ongeveer een vuist diep. Enkele Oeverzwaluwen zaten in de holte, terwijl zich in de directe nabijheid nog enkele holten bevonden waarin de krabsporen duidelijk zichtbaar

waren. Op deze holten werd continu af- en aangevlogen. Om de vogels vooral niet te storen draaide ik me snel om en struinde achter de haag weer terug naar de auto. Op een veilige afstand heb ik nog enkele pogingen gedaan om het aantal vogels te tellen. Maar omdat ze nogal doorelkaar vlogen viel dit niet mee. Ik telde er maximaal 12, maar ik schat dat het werkelijke aantal ongeveer 15 moet zijn geweest.

Tot mijn grote vreugde las ik 's avonds in het Handboek Vogelinventarisatie dat Oeverzwaluwen tot in juni kolonies kunnen stichten. Om het risico van verstoring te vermijden plande ik mijn volgende bezoek 10 dagen later.

Op 25 juni struinde ik weer met de nodige voorzichtigheid achter de haag naar dezelfde doorkijk. Het bevreesde me dat ik tot op dat moment nog geen Oeverzwaluwen had gehoord of gezien. Op de plek aangekomen constateerde ik dat er geen enkele nestgang was gemaakt. Integendeel, het leek wel of de kuiltjes ondieper waren geworden. Het aanzicht van de slootwand gaf me de indruk dat de vogels sinds mijn eerste bezoek geen graafactiviteiten meer hadden ont-plooid.

Op de terugweg zag ik nog een Oeverzwaluw boven de akker fourageren. In juli heb ik de plek nog twee maal bezocht, doch ik zag geen Oeverzwaluwen meer. Tot op heden is mij niet bekend dat andere vogelaars de Oeverzwaluwen hebben gezien. Waarschijnlijk zijn de vogels slechts korte tijd op de bewuste plek aanwezig geweest.

JACK BOS

JAARVERGADERINGPUZZELS

Op de jaarvergadering werden aan de aanwezigen twee puzzels aangeboden, beide cryptogrammen. De oplossingen daarvan worden in dit nummer van de Blauwe Klauwier gegeven (zie een volgende bladzijde). Om het geheugen op te frissen eerst nog even de opgaven.

VOGELAARSNAMENCRYPTOGRAM door Margo van Gestel

Hieronder volgen een aantal cryptische omschrijvingen van de namen van leden van de vogelwerkgroep (zonder voorvoegsels, zoals "van", "van der" enz.).

1. Hij is bekwaam om een kind op de wereld te helpen.
2. ... van de koning van België.
3. 'k Woon in mijn straat.
4. Broer en zus van onze vroegere onoverwinnelijke Piet.
5. Het meisje ontmoette de ware eens; maar of ze trouwde ?
6. Klinkt als overwinningskransen.
7. Van de gemeente en voor de schepen.
8. Zij houdt van de monokini (en hij ook).
9. Welkom met zo'n naam.
10. Kezen.
11. De bessen bij het stroompje eraf halen.
12. Een tandradbaan naar de top.
13. Hij spant hem !
14. Met haar was iets mis.
15. Rijdt zonder niet ver.
16. "aan" bij de grens; "in" bij een idee; en "uit" de portemonnee.
17. Op die grond staan ze geheid.
18. Geen familie van de komiek.
19. Zo is haar bouw.
20. Stuur hem weegschalen uit Zuid-Ierland.
21. Ongebonden reeds de boom in de tuinen.
22. D' rijksdaalder na de kloek.
23. Q, R, S.
24. Zo te horen hield hij het niet droog in Duitsland.
25. Een stoere jongen om ons in Engeland.
26. Zie het 's door een nieuwe bril.
27. Ook iets te zeggen over de maximumsnelheid ?
28. Van het (met cadmium vervuilde ?) water van die vent.

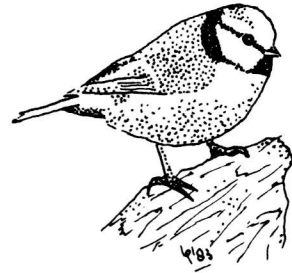
VOGELNAMENCRYPTOGRAM door Peer Busink

Hieronder staan op de een of ander manier 20 vogelnamen beschreven, die vorig jaar minstens een keer in vwg-verband genoemd zijn geweest. De beste inzender krijgt een zeer smakelijke prijs! (Al of niet na loting).

1. Zijn regeringsperiode valt een half jaar na die van de aardbei.
2. Ook een twinkelend winkelend waterding is er een.
3. Het andere uiterste is een Davidwildeaapje.
4. Het parade-paardje van Zeist.
5. Oost west, thuis best.

6. en 7. Zoek er twee met de paarde-sprong.

d	K	E	E	P
c	S	L	O	R
b	M	O	A	K
a	L	IJ	E	B
	1	2	3	4

- 8. Een strandloper met bergsportaspiraties.
- 9. Hij is niet groot, niet klein en het is erg vervelend om er steeds naar te moeten luisteren.
- 10. Ze noemen een otter wel eens zo.
- 11. Van Thijn is 1.72.
- 12.

- en + kukeleku

- 13. Zonder de e kan het een landverrader zijn.
- 14. Op het strand en meteen aan het begin van de vakantie worden ze het meest gezien.
- 15. 't Is vanzelfsprekend: Achter de ...

= .....

Boven de deur

- 16. Cross terug.
- 17. De gek van Bassan.
- 18. Deze paardrijder houdt niet van het open veld.
- 19. Erg klein en toch in windkracht 10.
- 20. Deze kraaiachtige is geen daalder waard.

TREKRICHTING VAN BARMSIJZEN IN 1988

Net als in 1986 vond er in het najaar van 1988 weer een invasie plaats van Barmsijzen. Alleen was de omvang ervan kleiner dan in 1986. Desalniettemin slaagde ik erin om er 55 te ringen (tegen 17 van de invasie in 1986). Daarvan heb ik twee terugmeldingen gekregen, beide uit Merksplas, België. Dit ligt 21 km. ten westen van Reusel, waar ik de Barmsijzen ringde. De ringdata waren 15 november en 16 november 1988. Beide vogels werden op 16 november 1988 gecontroleerd door een ringer in Merksplas. De vogel die op 16 november geringd werd is dus ook nog dezelfde dag verder getrokken. Uit deze terugmeldingen blijkt dat de Barmsijzen

een exact westelijke koers hebben gevolgd.

In het artikel van Lensink e.a. in Limosa nr.1 van 1989 over de invasie van 1986 staat dat toen een zuidwestelijke trekrichting werd vastgesteld. In Noord-Brabant was deze zelfs nog wat zuidelijker. Meer westelijke trek werd voornamelijk in Noord-Nederland gezien. Het lijkt er dus op dat deze terugmeldingen niet passen in het beeld van 1986; de invasie van 1988 zal dan ook wel weer verschillen van die van 1986. Twee terugmeldingen kunnen daar natuurlijk alleen maar een aanwijzing voor geven, ze verschaffen geen overzicht.

JAN WOUTERS

VOGELEN IS NIET MOEILIJK

Dit is een stuk uit het beroemde standaardwerk "Nature made ridiculously easy" (De natuur is belachelijk makkelijk). Het helpt iedereen die verward wordt door de vele, vrijwel gelijke kleurenafbecdingen in de andere vogelgidsen. Er zijn in Groot Britannië slechts 10 vogelcategorieën, die gemakkelijk te onderscheiden zijn. Om te helpen bij de identificatie, zijn er geen illustraties.

-1. Bruine Hegvogel. Deze bruine vogel woont in heggen, of misschien woont deze vogel in bruine heggen, of allebei. Hij is een meester in camouflage en wordt alleen gezien als hij op grote snelheid van heg naar heg vliegt. Zijn ontwijkend gedrag komt waarschijnlijk voort uit schaamte voor zijn saaie uiterlijk. Het is de talrijkste Britse vogel. Zijn zang is een enkele herhaalde noot - toet of twiet, misschien twoet. Hij klinkt niet blij.

-2. Snelwegvalk. Dit is de enige roofvogel in Groot Britannië. Hij kan langs snelwegen worden gezien, biddend op zo'n 10 meter hoogte. Hij hangt stil, afgezien van de flapperende vleugels, en heeft de ogen gericht op een arme prooi beneden in het gras. De prooi ziet de klapperende vleugels en kruipt lachend weg. Teleurgesteld begint de valk weer ergens anders. Hoe kan hij ooit eten? Veel automobilisten vinden het gezicht van de zwevende vogel zo fascinerend dat ze langzaam maar zeker door de middenberm naar de overkant van de weg rijden.

-3. Onzichtbare Zangvogel. Vrolijk kwelend zit de On-

zichtbare Zangvogel boven in een boom en zingt van puur plezier. De luisteraar is ook vol van geluk, helderheid, verwardheid, geprikkeldheid en, uiteindelijk, woede want hij kan de vogel nergens in die boom vinden. De Zangvogel, die kan buikspreken, zit natuurlijk in de boom ernaast.

-4. Peter Scott Groep. De Peter Scotts komen altijd voor in troepen van 17000. Ze worden alleen 's avonds vliegend gezien, afgetekend tegen een altijd oranje zonsondergang. Hun lichaam bestaat slechts uit twee stukken: nek en vleugels. De scherpe roep klinkt als: "schilder me, schilder me".

-5. Overrijpe Jachtvogel. Deze vogels hebben erg prachtige veren en wonen achter de ramen van dure slagerijen en poeliers in Knightsbridge, Chelsea en dergelijke dorpjes. Ze hangen netjes in rijen en na enkele dagen verliezen ze alle pluimen. Dan komt het magere lijfje tevoorschijn, wat bestaat uit 7153 miniscule botjes, 5 hagelkorrels en 20 gram vlees. Er is geen zang bekend.

-6. Zeldzame Gewone Trekvogel. Komt normaal niet voor in Groot Britannië en broedt er ook niet. Dit onopvallend beestje brengt heel af en toe een goedkoop weekend door in Romney Marsh (Kent), Blythburgh Estuary (Suffolk) en andere plekjes die door fotografen worden bezocht. Hij is bang van het luidruchtige, slechte gedrag van de fotograaf. Meestal breekt hij daarom zijn weekend af en vliegt terug naar waar hij vandaan kwam, waarschijnlijk een duur tijdschrift.

-7. Kruiswoordraadsel vogel. Een verrassend algemene vogel die zich nestelt in de kleine gaatjes van de kruiswoordraadsels van de betere kranten. De meest algemene leden van deze familie zijn de alk, ara, emu, beo, mus, wouw en kip.

-8. Grote Dikke Witte Zeevogel Met Het Boze Oog. De enig bekende zeevogel van Groot Brittannië. Hij vliegt aan het strand hoog in de lucht en maakt scherp kakelend aanmerkingen op je nog witte huid en je niet-modieuze badkleding. Hij vlucht het binnenland in tijdens slecht weer b.v. als de wind boven de 1 Beaufort komt of als er golven op de zee komen. Niet meer in staat om vis te vangen, voedt hij zich nu op gemeentelijke vuilnisbelten; het is de enige vogel met een slechte adem. Onverklaarbaar genoeg ziet hij er erg trots op zichzelf uit.

-9. V-vormige Raket. Plaatselijk wordt hij gier-, boeren- of huiszwaluw genoemd. Het is de voornaamste zomergast aan de britse kust. Hij vliegt zwak kwetterend over met een

snelheid van meer dan 450 km/u. Hij gaat te snel om geïdentificeerd te worden, daaraan kan hij gemakkelijk worden herkend. Net als het veel zeldzamere RAF-gevechtsvliegtuig verdwijnt hij aan het eind van september.

-10. Pocketboek vogel. Deze familie omvat alle vogels die beginnen met een P, zoals Penguin, Puffin, Pelican enz. Het is ongetwijfeld de smakelijkste vogel van Groot Brittannië en hij gaat niet te ver. Gekleed in het oranje, groen of blauw, voedt hij zich met uitgevers en is meestal onschadelijk hoewel hij soms in moeilijkheden komt. Zelfs als hij vervelend is, vind je hem aardig en de meeste gezinnen houden er dan ook enkele als huisdier.

N.B. Al deze vogels zullen in 1992 vervangen worden door de enige door de EG goedgekeurde vogel, de Kleine Bonte Europese Kanarie.

Met dank aan: Miles Kington - Times, 6-10-1981.
SARAH KAY.

OPLOSSINGEN van de JAARVERGADERINGSPUZZELS:

Vogelaarsnamen: 1. Bakermans 2. Boudewijns 3. Gooskens 4. Heijnen 5. Jacobs 6. Louweren 7. Werf 8. Broek 9. Vink 10. Cornelissen 11. Rissenbeek 12. Spoorenberg 13. Kroon 14. Loos 15. Wielen 16. Geven 17. Veenhuizen 18. Kay 19. Gestel 20. Munsters 21. Vrijaldenhoven 22. Hendriks 23. Voort 24. Bierens 25. Busink 26. Sanders 27. Smit 28. Poelmans

Vogelnamen: 1. Winterkoninkje (aardbei wordt zomerkoninkje genoemd) 2. Geelgors (schrijverke) 3. Goliatreiger (wilde=wou, dus Davidwouwaapje en dan het andere uiterste) 4. Lepelaar (embleem) 5. Huismus 6. en 7. Merel, Roek of Sijs 8. Bonte Strandloper (Familienaam van de strandlopers is Calidris. Eén heeft de soortnaam alpina nl. de bonte strandloper) 9. Middelste Zaagbek 10. Visdiefje 11. Kleine Burgemeester 12. Kempiaan 13. Oeverloper 14. Witgatje 15. Tapuit (Deze was bedoeld voor het Polvokamp zelf: Achter de TAP, Boven de deur staat UIT) 16. Kruisbek (vertaling Engels-Nederlands en Nederlands-Engels) 17. Jan van Gent (le fou de Bassan) 18. Bosruiter 19. Stormvogeltje 20. Klapekster

Uitslag: 1. Jan Wouters 2. Renée en Pieter 3. Margo van Gestel (allen 2 fouten) 4. Jan Kolsters (3 fouten). PEER

WIST U DAT...

- De laatste jaarvergadering al weer de veertiende was.
- Dus de vijftiende al vlug voor de deur staat.
- Er sindsdien geen Blauwe Klauwier meer verschenen is.
- Dit zeer zeker niet aan de redactie ligt.
- De redactie best hulp kan gebruiken.
- Dit vooral kan in de vorm van kopij.
- Ieder artikel(tje) of verhaal(tje) welkom is.
- Je gerust contact op kunt nemen met Jan Wouters als je iets wilt schrijven.
- De weerman van Omroep Brabant vertelde dat hij de eerste Tjiftjaf had gehoord op 6 maart.
- Hij toen ook de eerste Fuut en Meerkoet al gezien had.
- De weekenden in het Leenderbos goed bezet waren.
- Dit een pluspunt is voor de activiteiten van de VWG.
- 5-sterren restaurant "Het Palet" uit Valkenswaard weer voor een uitstekende, lekkere, voedzame en overvloedige maaltijd had gezorgd.
- Dit gebaar een grote waardering oogst bij de werkers in het veld.
- Ik Wim daarom nogmaals hardstikke wil bedanken namens allen.
- Ook volgend jaar het "free birden" weer in het programma komt.
- De biocie. voor gepaste tenues zal zorgen.
- Je een eventueel ontwerp hiervoor kunt inleveren bij de bioboys.
- Deze Blauwe Klauwier voor twee telt.
- Hij daarom wat dikker is dan gewoonlijk.
- Het nog steeds druk is op de Strabrecht.
- Dit aan de stelkluten ligt.
- Als alles doorgaat er op 8 oktober een nationale trekteldag is.
- Deze georganiseerd wordt door Vogelbescherming.
- VWG de Kempen goed vertegenwoordigd zal zijn.
- Er geteld zal worden van IJmuiden tot Winterswijk.
- Iedereen een prettige vakantie wordt toegewenst.

Hou doe,

PIET

INHOUD:

jaargang 15 no. 1/2 (1989)

Willem Veenhuizen	De Huiszwaluw (<i>Delichon urbica</i>) in de Kempen, 1988.	1
Henk Hendriks	Bijzondere waarnemingen in de Kempen, 1988.	4
T. en S. Andrews	Vogelaars opgepast! British birders in Holland.	17
Pierre vd. Wielen	Verslag van het weekend Cap Gris Nez, 8 en 9 oktober 1988.	21
Willem Veenhuizen	Vogels van de stad Eindhoven.	25
Jan Wouters	Voor U gelezen.	26
VOGELVARIA.		
Rob Aarts	Een zingende Bladkoning in de Kempen in april 1988.. . . .	28
Pieter Wouters	Lijntransektelling van roofvogels in Frankrijk.	29
Pierre vd. Wielen	Klapekstermenu.	30
H. Blok	Oproep vogelnamen.	30
Jack Bos	Mislukte broedpoging van Oeverzwaluwen in de Kempen.	31
Margo van Gestel en Peer Busink	Jaarvergaderingspuzzels.	32
Jan Wouters	Trekrichting van Barmsijzen in 1988.	33
Sarah Kay	Vogelen is niet moeilijk.. . . .	34
Piet van Happen	Wist U dat...	36

Tekeningen: Marco Bakermans
Lex Peeters
Huub Ragas
Pieter Wouters